

Javno preduzeće »Šume Tuzlanskog Kantona«
dioničko društvo Kladanj

Ulica Fadila Kuratgića br. 1, 75280 KLADANJ
Tel., centrala: 035 621 212, fax: 035 621 075
e-mail: jpsumetk@bih.net.ba

PLAN POSLOVANJA

za 2014.godinu

Kladanj, novembra 2013.god.

OPŠTI PODACI

Puni naziv:	Javno preduzeće „Šume Tuzlanskog Kantona“ dioničko društvo																
Adresa:	Fadila Kurtagića 1, Kladanj, 75280																
Fax/tel:	035/621-075; 621-212; 621-287																
e-mail:	jpsumetk@bih.net.ba																
Web adresa:	www.jpsumetk.ba																
Broj upisa u sudski registar:	U/I-1105/05 od 10.08.2005.godine																
Broj rješenja o upisu emitenata kod Komisije:	03/2-19-545/05 od 27.10.2005.godine																
Identifikacioni broj:	4209129520001																
Broj uvjerenja PDV registra:	209129520001																
Direktor:	VD Čorbić Nijaz, dipl.ing.šum																
Osnovna djelatnost:	Uzgoj, zaštita i iskorištavanje šuma																
Šifra djelatnosti:	02.10 (02.011)																
Površina šuma i šum.zemljišta:	<table><tr><td>1.Visoke šume</td><td>45.688 ha; 56,30%</td></tr><tr><td>2.Šumske kulture</td><td>2.588 ha; 3,19%</td></tr><tr><td>3.Izdanačke šume</td><td>11.111 ha; 13,69%</td></tr><tr><td>4.Ostale površine</td><td>3.142 ha; 3,87%</td></tr><tr><td>5.Uzurpacije</td><td>6.101 ha; 7,52%</td></tr><tr><td>6.Minirano ukupno</td><td>12.522 ha; 15,43%</td></tr><tr><td>7.Ukupno (1-6):</td><td>81.152 ha; 100,00%</td></tr><tr><td>8.Površ.pristupna za gospodar.</td><td>62.529 ha; 77,05%</td></tr></table>	1.Visoke šume	45.688 ha; 56,30%	2.Šumske kulture	2.588 ha; 3,19%	3.Izdanačke šume	11.111 ha; 13,69%	4.Ostale površine	3.142 ha; 3,87%	5.Uzurpacije	6.101 ha; 7,52%	6.Minirano ukupno	12.522 ha; 15,43%	7.Ukupno (1-6):	81.152 ha; 100,00%	8.Površ.pristupna za gospodar.	62.529 ha; 77,05%
1.Visoke šume	45.688 ha; 56,30%																
2.Šumske kulture	2.588 ha; 3,19%																
3.Izdanačke šume	11.111 ha; 13,69%																
4.Ostale površine	3.142 ha; 3,87%																
5.Uzurpacije	6.101 ha; 7,52%																
6.Minirano ukupno	12.522 ha; 15,43%																
7.Ukupno (1-6):	81.152 ha; 100,00%																
8.Površ.pristupna za gospodar.	62.529 ha; 77,05%																
Mogući dozv. plan sječa po ŠPO	<table><tr><td>1.Bruto:</td><td>267.771 m³</td></tr><tr><td>2.Neto:</td><td>222.250 m³</td></tr></table>	1.Bruto:	267.771 m ³	2.Neto:	222.250 m³												
1.Bruto:	267.771 m ³																
2.Neto:	222.250 m³																
Godišnji plan sječa:	<table><tr><td>1.Bruto:</td><td>250.502 m³</td></tr><tr><td>2.Neto:</td><td>212.284 m³</td></tr></table>	1.Bruto:	250.502 m ³	2.Neto:	212.284 m³												
1.Bruto:	250.502 m ³																
2.Neto:	212.284 m³																
Broj zaposlenih (plan):	570																
Poslovne jedinice:	1.ŠG »KONJUH» Kladanj; 2.ŠG »SPREČKO» Živinice; 3.ŠG »MAJEVIČKO» Srebrenik; 4.ŠG »VLASENIČKO» Turalići; 5.DIREKCIJA Kladanj;																
Poslovne banke:	1.NLB Tuzlanska banka dd Tuzla, Filijala Kladanj; 2.Unicredit Zagrebačka banka dd , Poslovnica Živinice; 3.Hipo alpe adria bank dd, Filijala Tuzla; 4.Raiffeisen bank dd Sarajevo, Filijala Tuzla;																
Vrijednost osnivačkog kapitala:	1.Državni kapital = 1.258.533,00 KM; (51%) 2.Dionički kapital = 1.209.178,00 KM; (49%) 3.Ukupno kapital = 2.467.711,00 KM;(100%)																
Dionice:	1.Broj dionica: 49.354 2.Vrsta dionica: obične																
Nominalna vrijednost:	50,00 KM																

U V O D

Pod planiranjem se podrazumijeva projekcija budućnosti izražena finansijskim pokazateljima. Smisao planiranja je da se predstojeći zadaci sistematizuju i rangiraju po važnosti i složenosti, s ciljem da njihovo izvršenje bude smišljeno i koordinirano. To je stalan proces koji nameće definisana poslovna politika u tržišnoj privredi koja pred planiranje stalno postavlja nove zadatke i zahtijeva da ono bude složenije i obuhvatnije.

Poslovni plan je ključni upravljački i kontrolni alat za vođenje poslovanja, a ujedno predstavlja i sredstvo mjerenja. Plan u načelu daje pregled stanja Preduzeća i ocrtava sveukupnu poslovnu strategiju.

Izradu Plana radimo u vrijeme veoma složenih ekonomskih prilika u zemlji i okruženju izazvanih nastankom svjetske finansijske krize i recesije od prije nekoliko godina, te dužničke krize pojedinih država članica eurozone, što u mnogome utiče na tražnju za proizvodima šumarstva uopšte. Ovo napominjemo iz razloga negativnog uticaja svjetske ekonomske krize u prvoj godini njenog nastajanja značajnim padom tražnje za proizvodima šumarstva. Međutim, tokom 2013.godine tržište je bilo prilično stabilno, nisu zabilježene oscilacije u tražnji što uliva optimizam, ali zabrinjava pojava narušene stabilnosti sastojina i velikog broja oboljelih stabala kao posljedica dugotrajne suše tokom 2012.godine koja se u planskoj godini moraju sanirati iz zdravstvenih razloga, što će se svakakao odraziti na kvalitet i prodajne cijene šumskih drvnih sortimenata, a time i na uspješnost poslovanja.

Plan sanacije slučajnih užitaka činiće sastavni dio Plana poslovanja za 2014. godinu

Osnov za izradu Plana poslovanja preduzeća za 2014.godinu je trogodišnji Plan poslovanja i šumsko-privredne osnove na osnovu kojih se gospodari šumom i šumskim zemljištem u državnoj svojini.

Plan je urađen u skladu sa Kantonalnim Zakonom o šumama.

Šumskoprivredna područja kojima Preduzeće gospodari posjeduju ŠPO sa periodima važenja za ŠPP „Konjuh” 2004-2013.godina i pri kraju su aktivnosti na donošenju nove za period 2014-2023.godina, ŠPO za ŠPP „Sprečko” 2013-2022.godina, ŠPP „Majevičko” i „Vlaseničko” 2006-2015.godina.

Skraćenice korištene u tekstu i tabelama:

- ZJP - Zakon o javnim preduzećima FBiH,
- ZPD - Zakon o privrednim društvima FBiH,
- ZOŠ - Zakon o šumama TK, (Sl.nov.TK br.9/12)
- ZJN - Zakon o javnim nabavkama BiH,
- KŠPD - Kantonalno šumsko privredno društvo (preduzeće),
- ŠPP - Šumsko - privredno područje,
- ŠPO - Šumsko - privredna osnova,
- LPO - Lovno privredna osnova,
- ŠG - Šumsko gazdinstvo,
- GJ - Gospodarska jedinica,
- ŠDS - Šumski drvni sortimenti
- ŠUR - Šumsko uzgojni radovi
- DP - Društveno preduzeće
- JP - Javno preduzeće

1. STATUSNI PODACI O PREDUZEĆU

1.1. Registracija preduzeća i osnivački kapital

Naziv: Javno preduzeće „Šume Tuzlanskog kantona“ dioničko društvo;

Skraćeni naziv: JP „Šume TK“ dd Kladanj;

Sjedište preduzeća: Kladanj, ulica Fadila Kurtagića broj 1.

JP „Šume TK“ Tuzla je osnovano na osnovu Zakona o šumama Tuzlanskog kantona („Sl.novine TK“ broj:10/99), kao pravni sljednik slijedećih preduzeća:

- DP Šumarstvo „Svatovac“ Živinice,
- DD „Miljevica“ Kladanj, i
- JP „Birač“ Vlasenica - Turalići.

Kao osnivač JP „Šume TK“ Tuzla upisana je Skupština Tuzlanskog kantona sa osnivačkim kapitalom od 70.000,00 KM u obliku novca.

Rješenjima Kantonalne agencije za privatizaciju TK odobrena je i izvršena djelimična privatizacija državnog kapitala u nominalnom iznosu od 840.444 KM (ili 34.06% ukupnog kapitala, a 14,94% ili 368.734 KM bilo je privatizirano po ranijim propisima što ukupno čini 49,00% kapitala), a preostali dio u ukupnom nominalnom iznosu od 1.258.533 KM (ili 51,00% ukupnog kapitala) je državni kapital.

Poslije izvršene djelimične privatizacije struktura kapitala je:

Ukupan kapital	2.467.711 KM
Nominalna vrijednost državnog kapitala	1.258.533 KM
Nominalna vrijednost dioničkog kapitala	1.209.178 KM.

Ukupan osnivački kapital podijeljen je na 49.354 redovne (obične) dionice nominalne vrijednosti 50,00 KM serije "1" upisane 21.12.2001.godine.

U ukupnoj vrijednosti kapitala nisu sadržane vrijednosti šuma, šumskog zemljišta i šumskih komunikacija koji su u cijelosti u državnom vlasništvu.

Po izvršenoj djelimičnoj privatizaciji izvršen je upis osnivanja Dioničkog društva „Šume Tuzlanskog kantona“ Kladanj, kao pravnog sljednika Javnog preduzeća „Šume Tuzlanskog kantona“ Tuzla.

Rješenjem o upisu promjena u sudski registar kod Općinskog suda u Tuzli broj:U/I-1105/05 od 10.08.2005.godine o usklađivanju statusa preduzeća sa Zakonom o javnim preduzećima upisano je Javno preduzeće „Šume Tuzlanskog kantona“ dioničko društvo Kladanj.

1.2. Djelatnost i organizacija preduzeća

Prema Odluci o klasifikaciji djelatnosti Bosne i Hercegovine 2010. (Sl.glasnik BiH, br.47/10) izvršeno je usklađivanje registrovane djelatnosti u JP „Šume TK“ dd Kladanj, te su djelatnosti preduzeća u unutrašnjem prometu:

- 02.10 uzgoj šuma i ostale djelatnosti u šumarstvu;
- 02.20 sječa drva (iskorištavanje šuma);
- 02.40 pomoćne usluge u šumarstvu;
- 01.70 lov, stupačarenje i uslužne djelatnosti u vezi s njima;
- 01.49 uzgoj ostalih životinja;
- 01.30 uzgoj sadnog materijala i ukrasnog bilja;

- 01.19 uzgoj ostalih jednogodišnjih usjeva;
- 02.30 sakupljanje nekultivisanih šumskih plodova i proizvoda, osim šumskih sortimenata;
- 41.20 gradnja stambenih i nestambenih zgrada;
- 42.13 gradnja mostova i tunela;
- 42.99 gradnja ostalih građevina niskogradnje, d.n.;
- 43.12 pripremni radovi na gradilištu;
- 46.73 trgovina na veliko drvom, građevinskim materijalom i sanitarnom opremom
- 71.11 arhitektonske djelatnosti;
- 71.12 inženjerske djelatnosti i s njima povezano tehničko savjetovanje;
- 71.20 tehničko ispitivanje i analiza;
- 72.19 ostalo istraživanje i eksperimentalni razvoj u prirodnim, tehničkim i tehnološkim naukama.

Djelatnosti preduzeća u vanjskom prometu su:

- vanjska trgovina neprehrambenim proizvodima,
- vanjska trgovina prehrambenim proizvodima,
- ugovaranje dugoročne proizvodne kooperacije sa stranim licima,
- izvođenje investicionih radova u inozemstvu i ustupanje investicionih radova stranom licu u BiH,
- zastupanje stranih lica (ugovaranje zastupanja stranih lica, prodaja strane robe sa konsignacionih skladišta),
- privremeni uvoz i izvoz robe,
- usluge međunarodnog drumskog transporta roba i druge usluge koje su u vezi sa međunarodnim transportom (međunarodna špedicija, skladištenje, agencijske usluge u transportu i sl.)
- ugostiteljske i turističke usluge,
- posredovanje i zastupanje u prometu robe i usluga.
- druge usluge iz strukture registrovane djelatnosti.

Osnovna djelatnost preduzeća je uzgoj i zaštita šuma, šifra podrazreda **02.10** (ranija šifra djelatnosti prema KD BiH 2006.godina **02.011**).

Preduzeće je organizovano kao jedinstven pravni subjekt koji čine organizacione jedinice osnovane na teritorijalnom principu kao šumska gazdinstva u granicama šumsko-privrednih područja kojima se gospodari i direkcija preduzeća koja objedinjuje sve stručne poslove.

Poslovne jedinice u sastavu JP „Šume TK“ dd Kladanj su:

1. Šumsko gazdinstvo „Konjuh“ Kladanj, Patriotske lige broj 13;
2. Šumsko gazdinstvo „Sprečko“ Živinice, Oslobođenja 13;
3. Šumsko gazdinstvo „Majevičko“ Srebrenik, Bosanskih branilaca bb;
4. Šumsko gazdinstvo „Vlaseničko“ Kladanj - Turalići bb;
5. Direkcija Kladanj, Fadila Kurtagića broj 1.

2. OSNOVI CILJEVI I ZADACI POSLOVANJA

2.1. Misija i vizija

Iz samog naziva je prepoznatljivo da Preduzeće gospodari šumom i šumskim zemljištem u državnoj svojini na području Tuzlanskog kantona (kao korisnik državnih šuma) na osnovama Zakona o šumama TK. Prema ZOŠ na području Kantona posluje jedno KŠPD za gospodarenje šumom i šumskim zemljištem u državnoj svojini, sa jasno propisanim obavezama i ovlaštenjima.

Zahtjevi društveno političke zajednice u odnosu na šumu su mnogobrojni i veoma zahtjevni. Društvena zajednica od šume više ne traži isključivo šumske drvne sortimente, već kontinuirano snabdijevanje vodom, čistim zrakom, prostorom za sport i rekreaciju, lovnim turizmom i sl. Sve su češće inicijative za proglašenje zaštićenih područja i očuvanje biološkog diverziteta, čija implementacija se u pravilu reflektuje na svakodnevne šumarske aktivnosti. Postojanje mnogobrojnih interesnih grupa (stakeholdera) koje od šume traže različite proizvode, funkcije i koristi, uzrokuje i sve češću pojavu konflikata njihovih zahtjeva i interesa koje iskazuju prema šumi. U takvoj situaciji poslovni sistemi šumarstva se nerijetko identificiraju kao destruktori prirode i šumskih resursa, a šumarski stručnjaci su izloženi kritici javnosti i sve brojnijih nevladinih ekoloških udruženja.

Uvažavajući navedeno JP „Šume TK” dd Kladanj je definisalo svoje pravce razvoja, viziju poslovanja i strateške ciljeve kojima nastoji zadovoljiti interese i zahtjeve različitih interesnih grupa.

Naša misija je: *Šume su temeljni prirodni resurs čije su vrijednosti ekološke, socijalne, ekonomske,... i nas mnogi ocjenjuju. Ocjena javnosti nam je najvažnija i ispred ocjena ostalih, jer sud javnosti je jedini pravi sud.*

Naša vizija je: *Svojim nasljednicima ostaviti bolje šume nego što smo ih mi naslijedili.*

2.2. Strateški ciljevi

Plan poslovanja za 2014.godinu usmjerava niz aktivnosti koje treba da omoguće ostvarenje postavljenih strateških ciljeva u trogodišnjem Planu poslovanja, a koji se u najkraćem mogu definisati kao:

- ❖ *Realizovati Plan za sanaciju slučajnog užitka i obnovu oštećenih šuma i šumskog zemljišta;*
- ❖ *Poboljšati kvalitet šuma i korištenja šumskog zemljišta;*
- ❖ *Transparentnost u svim segmentima rada;*
- ❖ *Biti najbolji partner;*
- ❖ *Poboljšati efikasnost zaposlenog osoblja i biti najuspješniji tim;*
- ❖ *Poboljšati visinu i strukturu prihoda;*
- ❖ *Poboljšati efektivnost rashoda;*
- ❖ *Poboljšati efikasnost organizacije;*
- ❖ *Poboljšati profitabilnost*

2.3. Mjere za realizaciju strateških ciljeva

- sprovođenje mjera integralne zaštite šuma,
- realizacija poslova biološke obnove šuma najmanje u obimu ili većim od obima predviđenog ŠPO (pošumljavanje, njega i čišćenje šumskih kultura i šuma, zaštita šuma od biljnih bolesti, štetočina, požara, čovjeka, rekonstrukcija degradiranih i izdanačkih šuma, pošumljavanje krša i goleti),
- unapređenje opšte korisnih funkcija šuma,
- zaštita ugroženih vrsta,
- rad u skladu sa FSC certifikatom za šume po Evropskim standardima,
- izgradnja i održavanje šumske infrastrukture,
- uzgoj, zaštita i korištenje divljači,
- racionalno iskorištavanje proizvoda šume i šumskog zemljišta,
- organizacija poslovanja preduzeća sa efikasnim upravljanjem troškovima u skladu sa normativima uz kontinuiran nadzor,
- analiza postojeće organizacije i sistematizacije i prema potrebi dogradnja iste ili izrada nove organizacije i sistematizacije poslova,
- održavanje nivoa postojećih i nabavka novih sredstava rada,
- zbrinjavanje zaposlenika sa umanjenom radnom sposobnošću,
- potpuna informatizacija i uvezivanje organizacionih jedinica,
- stručno usavršavanje zaposlenih,
- rješavanje pitanja miniranih šumskih površina,
- unapređenje odnosa sa javnošću sa akcentom na značaju šumskog ekosistema i osnovnom djelatnosti preduzeća,
- izvršavanje ugovorom preuzetih stručnih poslova gospodarenja privatnim šumama u ime Kantonalne uprave za šumarstvo.

2.3.1. Gospodarenje šumama u zaštićenom pejzažu „Konjuh“

U skladu sa Zakona o proglašenju dijela planine „Konjuh“ zaštićenim pejzažom „Konjuh“ („Službene novine TK“, broj 13/09), šumsko-uzgojne radove, sječu stabala uzgojno-sanitarnog karaktera u cilju očuvanja i unapređenja zdravstvenog stanja, kao i sječu stabala u skladu sa Šumsko-privrednom osnovom u zaštićenim zonama A, B i C, vrši kantonalno šumsko-privredno društvo.

Na osnovu prednje navedenog u Planu poslovanja za 2014.godinu planirani su odjeli u obuhvatu zaštićenog pejzaža za izvođenje radova sa ciljem očuvanja i unapređenja konstatovanih vrijednosti u Zakonu.

U skladu sa članom 24. stav 4. Zakona, Upravitelj je dužan o svim aktivnostima podnositi izvještaje Ministarstvu prostornog uređenja i zaštite okolice Tuzlanskog kantona. Imajući u vidu gore izneseno, Preduzeće će u poslovnoj godini redovno pratiti i evidentirati u skladu sa procedurom sve aktivnosti iz dijela gospodarenja u planiranim odjelima za 2014.godinu i o istom obavještavati Upravitelja, odnosno JU „Zaštićeni pejzaž“.

Kod izrade i realizacije projekata za izvođenje radova u obuhvatu Zaštićenog pejzaža vodiće se pažnja o slijedećem:

Zona A, mjere zaštite obuhvataju konzervaciju specifičnih prirodnih obilježja:

- Zabrana svih aktivnosti koje bi mogle narušiti postojeće eko-sisteme;
- Zabrana lova i ribolova;
- Zabrana sakupljanja ljekovitog bilja;

- Zabrana sakupljanja gljiva;
- Zabranu prikupljanja divlje flore i faune;
- Zabranu namjernog unošenja invazivnih vrsta;
- Zabranu pašarenja;
- Zabranu izgradnje;
- Zabranu mijenjanja mreže vodotoka;
- Zabranu kaptiranja vrela, izuzev izvorišta „Muška voda“ i postojećih izvorišta za vodosnadbjevanje stanovništva;
- Zabranu upotrebe hemijskih sredstava osim dozvoljenih; i
- Zaranu odlaganja otpada.

Zona B, mjere zaštite obuhvataju očuvanje i zaštitu izvornog stanja:

- Zabrana sječešume osim sječe u skladu sa ŠPO-m;
- Zabrana lova i ribolova ako su u suprotnosti sa Zakonom i donešenim planovima;
- Zabrana sakupljanja ljekovitog bilja, osim sa odobrenjem i pod nadzorom JU Zaštićeni pejzaž „Konjuh“;
- Zabranu prikupljanja primjeraka divlje flore i faune;
- Zabranu unošenja invazivnih vrsta;
- Zabranu izgradnje u zonama postojećih vrela.

Zona C, mjere zaštite su usmjerene na očuvanje prve i druge zaštićene zone i održavanje izvornog stanja, aobuhvataju zabranu privrednih i drugih aktivnosti koje nisu usklađene sa statusom zaštićenog područja.

U toku poslovne godine Preduzeće će raditi na unapređenju saradnje sa JU Zaštićeni pejzaž „Konjuh“, Kantonalnim ministarstvom za prostorno uređenje i zaštitu okolice te resornim ministarstvom na sprovođenju Zakona o proglašenju dijela planine „Konjuh“ zaštićeni pejzaž kao i Prostornog plana Područja posebnih obilježja Zaštićeni pejzaž „Konjuh“.

2.4. Ostali zadaci

Osnovna strategija preduzeća je obavljanje poslovnih aktivnosti gospodarenja šumama sa kontinuitetom produkcije i prihoda s ciljem očuvanja i unapređenja ekoloških, socioloških i ekonomskih funkcija šumskog ekosistema, korisnih za društvenu zajednicu na lokalnom i globalnom nivou.

U tom pravcu težište aktivnosti biti će usmjereno na:

- prilagođavanje organizacije preduzeća i poslovanja zahtjevima aktuelnog vremena (preuzimanjem poslova čuvarske službe prema ZOŠ TK od strane Kantonalne uprave za šumarstvo, neminovno će zahtijevati novu unutarnju organizaciju preduzeća, ili će eventualno donošenje novog Zakona o šumama na nivou FBiH zahtijevati neku novu organizovanost šumarstva na nivou Federacije i/ili Kantona);
- primjena ekoloških standarda i rad u skladu sa FSC certifikatom za šume kojim preduzeće gospodari,
- primjena savremenih informacionih tehnologija i tehnoloških dostignuća;
- u saradnji sa vladinim i nevladinim sektorom, lokalnim zajednicama i drugim interesnim grupama provoditi aktivnosti na zaštiti šuma i promociji vrijednosti šumskog ekosistema, problematici vodozaštite u skladu sa propisima i Evropskim principima;

- kroz različite vidove edukacije i stručnog usavršavanja poboljšavati znanje i vještine zaposlenika u cilju:
  - bržeg protoka informacija,
  - sveobuhvatnijeg pristupa praćenju realizacije planova,
  - racionalnijeg korištenja drvne mase,
  - sigurnijeg upravljanja troškovima poslovanja,
  - razvoja strategije odnosa s javnošću,
  - unapređenja marketing funkcije preduzeća.
- Korištenje ostalih prirodnih pogodnosti koje šuma kao resurs pruža (lovni turizam i ostali sekundarni šumski proizvodi) s ciljem izmjene strukture prihoda porastom učešća ostalih prihoda u ukupnom prihodu u odnosu na dosadašnja kretanja.

3. UZGOJ I ZAŠTITA ŠUMA

3.1. Plan šumsko-uzgojnih radova

Ukupna površina šuma i šumskog zemljišta kojim Preduzeće gospodari sadržana u četiri ŠPP-a je slijedeća:

	Ukupna povr.	Učešće	Minirano	Učešće
ŠPP „Konjuh“	24.748 ha	34,16 %	2.175 ha	17,37%
ŠPP „Sprečko“	38.772 ha	42,71 %	5.279 ha	42,16%
ŠPP „Majevičko“	12.481 ha	16,20 %	3.690 ha	29,47%
ŠPP „Vlaseničko“	5.151 ha	6,93 %	1.378 ha	11,00%
Ukupno	81.152 ha	100 %	12.522 ha	100 %

U cilju obnove i očuvanja šume kao prirodnog resursa i unapređenja njenih osnovnih funkcija a na osnovu obima poslova biološke obnove šuma predviđenih ŠPO i na osnovu kolaudacije radova izvedenih 2012.godine, utvrđen je plan šumsko-uzgojnih radova za 2013. godinu kako je prikazano na tabelama 1., 1.I. i 1.II.

(Na tabelama 1.a., 1.I.a. i 1.II.a. prikazani su planirani šumsko-uzgojni radovi za 2014.godinu po opštinskim područjima).

Šumsko uzgojni radovi po osnovu jednostavne biološke reprodukcije predviđeni planom utvrđeni su na desetogodišnjem nivou ŠPO, te je u planskoj godini predviđeno radova u količini 1/10 ukupne desetogodišnje obaveze.

Za 2014.godinu na nivou Preduzeća planirano je:

- pošumljavanje sadnjom sadnica sa slobodnim korjenovim sistemom na površini od 89,10 ha, od toga sadnjom sadnica četinarara na površini 63,90 ha i sadnjom sadnica lišćara na površini od 25,20 ha;
- ako 2014.godina bude godina punog uroda sjemena, izvršit će se priprema zemljišta za prirodno podmlađivanje na ŠPP „Konjuh“ na površini od 7,00 ha, na ŠPP „Sprečko“ na površini od 22,0 ha, na ŠPP „Majevičko“ 150,0 ha i na ŠPP „Vlaseničko“ na površini od 1,20 ha. U protivnom površina će se pošumiti sadnim materijalom ili sjetvom sjemena, dok će se na ŠPP „Majevičko“ radovi prenijeti u narednu godinu;
- Popunjavanje šumskih kultura planirano je na površini od 31,02 ha na osnovu tehničkog prijema radova za 2012.godinu i to četinarara na površini od 22,85 ha i lišćara na površini od 8,17 ha, dok će se popunjavanje prirodnog podmlatka izvršiti na površini od 3,40 ha četinarara i 1,0 ha lišćara.

- njege šumskih zasada i sastojina koje potiču iz prirodne obnove u razvojnoj fazi mladika, guštika i letvenjaka planirane su na ukupnoj površini od 599,95 ha od čega:

- ❖ mjere njege šumskih zasada u fazi mladika i guštika na površini od 155,97 ha, prorede u razvojnoj fazi letvenjaka na površini od 35,0 ha;
- ❖ mjere njege sastojina iz prirodne obnove u razvojnoj fazi mladika i guštika na površini 32,0 ha, a proreda u razvojnoj fazi letvenjaka na površini od 376,98 ha.

U 2014.godini preduzimat će se aktivnosti na projektima koji promoviraju održivi razvoj i zaštitu okoliša, poticati ljude na suživot s prirodom i sl. kroz:

- sadnju autohtonih vrsta drveća, njegovanje i održavanje novopodignutih sastojina i sastojina iz prirodne obnove,
- svođenje šteta na flori i fauni pri gospodarenju šumama na najmanju moguću mjeru, sa posebnom pažnjom na zaštiti ugroženih vrsta,
- realizaciju novih ulaganja u lovno-uzgojne i lovno-tehničke objekte radi uzgoja i skloništa za životinje i ugrožene vrste,
- imperativ da se prirodni resursi koriste racionalno i na zakonit način,
- provođenje aktivnosti sa svim interesnim grupama na rješavanju problema odlaganja čvrstog otpada u šumi i šumskom zemljištu i zabrani unosa hemijskih sredstva u šumu u cilju sprečavanja zagađenja šumskog zemljišta.

ZOŠ je predviđeno da se iz prikupljenih finansijskih sredstava po osnovu naknada za opće korisne funkcije šuma finansira biološka obnova šuma u obimu većem od predviđenog ŠPO, te će po tom osnovu Preduzeće u 2014.godini kandidovati projekte prema Kantonalnoj upravi za šumarstvo po objavljenom javnom pozivu.

U 2013.godini planirane su aktivnosti na internoj i eksternoj edukaciji stručnog osoblja u cilju unapređenja poslova iz oblasti uzgoja i zaštite šuma.

3.2. Sjemenarstvo i rasadnička proizvodnja, sekundarni šumski proizvodi i lovstvo

3.2.1. Sjemenarstvo

U skladu sa članom 5. Zakona o sjemenu i sadnom materijalu šumskih i hortikulturnih vrsta drveća i grmlja („Službene novine FBiH“, broj 71/05), na prijedlog šumsko-privrednog društva, uz predhodno pribavljeno mišljenje kantonalne uprave, Federalno ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede odobrilo je upis u registar trinaest objekata za proizvodnju sjemena na području kojim gospodari JP „Šume TK“ dd Kladanj. Registrovani sjemenski objekti su fenotipski najkvalitetniji dijelovi gospodarskih šuma čija je svrha i cilj očuvanje genofonda i proizvodnja kvalitetnog normalnog šumskog sjemena. Stoga su priznati sjemenski objekti odmah stavljeni pod zaštitu i sa njima će se ubuduće isključivo gospodariti na način kojim se obezbjeđuje najbolji urod u svakom pogledu.

U cilju ispunjavanja zakonskih obaveza vezanih za sjemenske objekte planirane su slijedeće aktivnosti:

- Izmjena Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova;
- Upis u Registar proizvođača šumskog, odnosno hortikulturnog sjemena i
- Uređenje sjemenskih objekta.

3.2.2. Rasadnička proizvodnja

Rješenjem Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva broj: UP-I-07-26-894/12 od 09.05.2012.godine, JP „Šume TK“ dd Kladanj odobren je upis u Registar proizvođača šumskog i hortikulturnog sadnog materijala. Danom upisa u Registar proizvođača sadnog materijala JP „Šume TK“ dd Kladanj je steklo zakonsko

pravo da se u Rasadniku „Budim potok“ bavi proizvodnjom normalnog sadnog materijala šumskih i hortikulturnih vrsta drveća i grmlja.

U 2014.godini planirana je proizvodnja sadnica četinarara (*smrča, bijeli i crni bor*) različitog uzrasta i starosti za vlastite potrebe, a dio preko vlastitih potreba biće ponuđen tržištu.

3.2.3. Ljekobilje i gljive

U 2014.godini posvetiće se pažnja realizaciji Programa sakupljanja sekundarnih šumskih proizvoda i ubiranja nedravnih prihoda (*ljekobilje i gljive*) kao potencijalnu mogućnost radnog angažmana i sticanja dodatnih prihoda za lokalno stanovništvo.

Za prikupljanje i plasman sekundarnih šumskih proizvoda na osnovu Programa, raspisaće se javni poziv za registrovana i certificirana pravna i fizička lica. Ugovorom između preduzeća i odabranog kupca bliže će se utvrditi međusobni odnosi u skladu sa propisima i Pravilnikom o uzgoju, iskorištavanju, sakupljanju i prometu sekundarnih šumskih proizvoda („Službene novine FBiH“, broj: 66/05). Preduzeće će sekundarne šumske proizvode po specifikaciji staviti na raspolaganje kupcu na tačno utvrđenoj lokaciji i području kojim gospodari, a na kojem kupac želi da vrši sakupljanje sekundarnih šumskih proizvoda. Kupac će za obavljanje poslova sakupljanja šumskih proizvoda na terenu preko svojih sakupljača morati obezbijediti da isti budu educirani u skladu sa pomenutim Pravilnikom i da posjeduju adekvatne dokaze u obliku akreditacije. Za prikupljene sekundarne šumske proizvode preduzeće će izdavati uplatnicu i otpremni iskaz kojim se dokazuje porijeklo, vlasništvo, koje sakupljač, koje preuzimač – kupac, mjesto sakupljanja, mjesto preuzimanja i predaje sekundarnih šumskih proizvoda.

3.2.4. Lovstvo

Odbredbama člana 31. Stav 4. Zakona o lovstvu (“Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine” broj; 4/06 i 8/10) je propisano da se lovišta koja se prostiru na površinama šuma sa posebnom namjenom (naučnog, kulturnog, vjerskog, historijskog i drugog značaja), kao i na površinama koje predstavljaju izuzetno prigodna staništa rijetkih, vrlo rijetkih i vrijednih vrsta divljači, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na prijedlog federalnog ministra nadležnog za poslove lovstva, može proglasiti posebnim lovištem.

Shodno naprijed navedenom, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, je donijela Odluku o osnivanju posebnih lovišta na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine (“Službene novine FBiH” broj; 80/12) u kojoj je u tački III stav 1. navedeno da se za područje Federacije Bosne i Hercegovine osniva 5 Posebnih lovišta među kojima je i Posebno lovišta “Konjuh” u površini od 13.325 ha. Ovo lovište se prostire na teritorijama opština Živinice (2.647 ha), Banovići (2.617 ha), Kladanj (7.240 ha) i Olovo (821 ha). Vrste divljači koje naseljavaju ovo lovište su: medvjed, veliki tetrijeb, divokoza, srna, vuk, divlja svinja, zec, lještarka, lisica, jazavac, kune, sove ušare, orlovi i jastrebovi. Nadmorska visina ovog lovišta je između 300 i 1.328 metara.

Isto tako je, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, pomenutom Odlukom odredila da posebnim lovištem “Konjuh” gospodari JP “Šume TK” dd Kladanj.

Imajući u vidu naprijed izneseno, u narednoj poslovnoj godini, će biti potrebno pristupiti izmjeni Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova u JP “Šume TK” dd Kladanj u dijelu koji definiše organizaciju poslova JP “Šume TK” dd Kladanj kao i broju izvršilaca koji su potrebni za provođenje poslova lovstva i lovnog gazdovanja u predmetnom lovištu. Način organizacije, broj izvršilaca i kvalifikaciona

struktura uposlenika ove organizacione jedinice će se naknadno utvrditi spram smjernica Lovno-privredne osnove koja se također mora donijeti u narednoj poslovnoj godini. Do donošenja Lovno-privredne osnove, lovištem će se gazdovati Privremenim planom gospodarenja lovištem koji će biti urađen od strane Odjela za tehničke poslove u skladu sa zakonom definisanim rokovima.

3.3. Plan zaštite i čuvanje šuma

Kantonalnim ZOŠ (Sl.novine TK, br. 9/12 od 03.08.2012.godine) propisano je da se čuvarska služba formira unutar Kantonalne uprave koja se treba uspostaviti u roku od najduže 12 mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona. Do tada ove poslove obavlja Preduzeće u skladu sa ranije zaključenim Ugovorom o prenošenju poslova gospodarenja šumama i šumskim zemljištem broj 3261/04 od 19.07.2004.godine između Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona i Preduzeća prema kojima su poslovi zaštite i čuvanja šuma preneseni na Preduzeće, a način finansiranja se reguliše posebnim Sporazumom.

Ovim planom predviđena je čuvarska služba u okviru Preduzeća za cijelu godinu, jer je neizvjesno kada će doći do preuzimanja ovih poslova i uspostave čuvarske službe u okviru Kantonalne uprave za šumarstvo.

Planirani prihodi u 2014.godini na ime subvencija iz budžeta TK po osnovu refundiranja troškova čuvarske službe iznose 1.770.000 KM koliko iznose i planirani rashodi za obavljanje ovih poslova u ime Kantonalne uprave za šumarstvo.

(Ovdje je potrebno naglasiti da Kantonalna uprava za šumarstvo ne izvršava finansijske obaveze prema preduzeću za troškove čuvarske službe. Prema knjigovodstvenim podacima dug po osnovu čuvarske službe za državne šume sa istekom III kvartala 2013.godine iznosi 2.158.719,52 KM).

Izdvajanjem čuvarske službe iz preduzeća tokom godine, planirani prihod za ove poslove bit će srazmjernan vremenu u kojem su poslovi zaštite šuma obavljani u okviru Preduzeća i za to vrijeme načinjenim troškovima.

ŠPO su predviđene aktivnosti po svim vidovima zaštite šuma. Odgovorna lica u Preduzeću na poslovima zaštite šuma će inicirati, pratiti i analizirati provođenje svih aktivnosti i mjera na zaštiti šuma po organizacionim jedinicama i šumarijama u skladu sa propisima. Kao najvažnije preventivne mjere zaštite šuma, sprovođen će se mjere održavanja šumskog reda, zaštita šuma od štetnog djelovanja abiotskih faktora, zaštita šuma od fitopatogenih oboljenja i štetnih insekata, životinja, kao i zaštite šuma od štetnog djelovanja čovjeka.

U 2013 godini došlo je do pojave sušenja ogromnog broja stabala četinarara kako pojedinačno tako i u malim, većim i velikim skupinama koje je neophodno sanirati u 2014.godini. Sušenje je posebno izraženo u sastojinama sa nepotpunim i prekinutim sklopom i uz same šumske puteve, a uzroci sušenja su abiotski i biotski faktori, prije svega dugi sušni period tokom 2012.godine.

S obzirom na ozbiljnost situacije, odnosno narušenog zdravstvenog stanja sastojina, u 2014.godini neophodno je preduzeti mjere na sanaciji istog u skladu sa posebnim Planom za sanaciju.

Posebnu pažnju u 2014.godini bit će posvećena zaštiti šuma od požara, jer prisjetimo se 2012.godine kada smo svjedočili učestalim masovnim požarima na području TK (kao i na području cijele BiH), kada je ukupna opožarena površina pod šumom i šumskim zemljištem iznosila oko 1.800 ha prouzrokovana klimatskim promjenama, dugotrajnim sušama i nemarom čovjeka.

Najugroženije su šumske monokulture i četinarske šume pogotovo one u blizini naselja i prometnica.

Kompletnim stručnim pregledima opožarenih površina i konstatovanim stanjem na terenu raditi projekte sanacije i obnove požarom uništenih šuma i šumskog zemljišta sa prijedlogom mjera za provođenje sanacije sa troškovima za obnovu i dinamičkim planom realizacije.

Također provoditi monitoring opožarenih površina kao i sastojina koje gravitiraju opožarenim površinama.

Kontinuirano preduzimati sve preventivne i represivne mjere zaštite. Preventivne mjere će sadržavati obrazovno-odgojne, propagandne i uzgojne mjere. Preduzeće će prigodnim brošurama i kratkim instrukcijama u javnim medijima upozoravati o opasnostima šumskih požara, postavljati znakove upozorenja i zabrane loženja vatre, njegovati sastojine, vršiti pravovremenu preredu sastojina, uklanjati potencijalni gorivi materijal, te izgrađivati i održavati protivpožarne puteve i prosjeke.

Represivne mjere zaštite sastojat će se u sprečavanju požara raznim tehnikama i alatima kao što su gašenje naprtnjačama, mlatilicama i prekopavanjem kanala.

Posebni Plan zaštite šuma od požara za 2014.godinu bit će detaljno razrađeni podaci o ugroženosti šuma od požara, mjere zaštite, definirat će se vrsta požara i najugroženija mjesta do organizovanja promatračko – dojavne službe koja će biti opremljena sredstvima veze na cjelokupnom području kojim Preduzeće gospodari, s ciljem obezbjeđenja blagovremene dojave za brz i energičan pristup gašenju požara.

Planirane su aktivnosti na sprečavanju bespravničkih sječa i kontroli prometa drveta preko Odjela interne kontrole u saradnji sa nadležnim organima i institucijama

Uspostava monitoring sistema u oblasti zaštite šuma treba da odgovori svim ovim zadacima, jer poslovi zaštite šuma su od ogromnog značaja da se očuva biodiverzitet i stabilnost šumskog ekosistema sa ciljem očuvanja funkcija šume.

U planskoj godini nastavit će se aktivnosti na razgraničenju šuma i šumskog zemljišta po entitetskoj liniji razgraničenja.

3.4. Plan zaštite na radu i PPZ

U 2014.godini provodit će se postupci nabavke HTZ opreme predviđene Zakonom i Pravilnikom o zaštiti na radu.

Pored nabavke specijalizovane HTZ opreme u proizvodnim fazama, planirana je odgovarajuća edukacija zaposlenika u proizvodnji s ciljem smanjenja povreda na radu.

Tokom godine obaviti će se propisane mjere zaštite na radu i to:

- periodični pregledi sredstava rada,
- periodični ljekarski pregledi određenih kategorija zaposlenika,
- periodični pregledi elektro instalacija po objektima,
- periodični pregledi vatrogasnih aparata.

Vršiti će se stalna kontrola primjene mjera HTZ i unapređenje tehnološkog procesa rada s ciljem veće sigurnosti zaposlenika u proizvodnom procesu.

Program mjera ZNR i PPZ za 2014.godinu je sastavni dio Plana poslovanja.

U skladu sa Zakonskim propisima (Zaštite na radu, Zakona o zaštiti i spasavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu FBiH) ažurirat će se:

- Elaborat zaštite i spasavanja od požara;
- Elaborati za skladištenje zapaljivih i eksplozivnih materija za svaku šumariju pojedinačno;
- Pravilnik ZNR-u Preduzeća;
- Elaborati o uređenju u šumarstvu (u tekstualnom dijelu);
- Uputstva za rad za radna mjesta sa posebnim uslovima rada.

3.5. Obavljanje stručnih poslova gospodarenja Privatnim šumama

Ugovorom o prenošenju stručnih poslova u pogledu gospodarenja privatnim šumama broj 04-26-10127/04 od 20.07.2004. godine između Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona i JP „Šume TK“ d.d. Kladanj, koji je zaključen na odredbama tada važećeg Federalnog ZOŠ, Ministarstvo je prenijelo stručne poslove gospodarenja privatnim šumama na području TK na Preduzeće.

Poslovi koji su Ugovorom preneseni sastoje se od doznake, primanja i premjeravanja, izdavanja otpremnog iskaza, planiranja šumsko-uzgojnih radova, čuvanja i zaštite šuma, izrade projekata za izvođenje i njihovu realizaciju.

Finansijska sredstva neophodna za obavljanje poslova gospodarenja privatnim šumama obezbjeđivana su u budžetu Tuzlanskog kantona, a visina troškova i način finansiranja utvrđeni su Sporazumom između ugovornih strana broj 04-14-1808/05 od 10.02.2005.godine.

Zakonom o šumama TK propisano je da se čuvarska služba formira unutar Kantonalne uprave, a kako do sada ta služba nije uspostavljena Planom za 2013. godinu je planirano da će se ovi poslovi obavljati u okviru preduzeća za cijelu godinu.

Stručni poslovi gospodarenja privatnim šumama na području TK obavljaju se u okviru posebne Službe za Privatne šume organizovane u okviru Sektora tehničkih poslova direkcije Preduzeća, a računovodstveno se prate kao posebna organizaciona jedinica.

Potrebna finansijska sredstva za obavljanje ovih poslova u 2014.godini iznose 517.000 KM, a struktura rashoda prikazana je na tabeli 11.

4. DUGOROČNI PLANOVI I PRIPREMA PROIZVODNJE

4.1. Dugoročno planiranje i programiranje

S ciljem obezbjeđenja potrajnosti gospodarenja državnim šumama, obavezna je uspostava kontinuiteta u provođenju planskih zadataka predviđenih ŠPO kao dugoročnim planovima gospodarenja na period od 10 godina.

ŠPO na osnovu inventure sadašnjeg stanja i analize dosadašnjeg gospodarenja kroz definisane ciljeve i u njima sisteme gazdovanja šumama, predviđaju desetogodišnji obim:

- šumsko uzgojnih radova,
- radova na zaštiti šuma,
- korištenja drvnih masa etata,
- investicija biloškog i tehničko-tehnološkog karaktera i dr.

Kako se radi o ŠPO sa različitim godinama donošenja i periodima važenja (ŠPP „Konjuh“ 2004-2013.godina i pri kraju su aktivnosti na donošenju nove za period 2014-2023.godina, ŠPO za ŠPP „Sprečko“ 2013-2022.godina, ŠPP „Majevičko“ i „Vlaseničko“ 2006-2015.godina) obavezno je redovno praćenje izvršenja zadataka po svim vrstama radova, a naročito zaštitnih i šumsko-uzgojnih radova. To podrazumijeva bilansiranje stanja izvršenja od početka važenja pojedine ŠPO do kraja izvještajne godine, te pratiti ostatak obaveze do isteka važenja ŠPO.

Pored toga neophodno je završiti aktivnosti na uspostavi centralne baze taksacionih podataka za planiranje i realizaciju ŠPO i informatičkom uređenju istih.

U 2014.godini planirane su aktivnosti na okončanju postupka za dobijanje saglasnosti za novu ŠPO „Konjuh“, a započet će se aktivnosti za izradu ŠPO za ŠPP „Majevičko“ i ŠPP „Vlaseničko“.

4.2. Certificiranje gospodarenja šumama

JP „Šume TK“ DD Kladanj je uspješno realizirala projekat certificiranja gospodarenja državnim šumama Tuzlanskog kantona na cjelokupnoj površini šuma i šumskog zemljišta.

Navedeni projekat certificiranja je realiziran u sklopu WWF projekta „Promoviranje održivog gospodarenja šumama kao podrška održivom razvoju u Bosni i Hercegovini“.

Dobijanjem certifikata ostvareni su slijedeći ciljevi:

- Da se sa državnim šumama gospodari na održiv način;
- Da su državne šume u funkciji zadovoljenja ekoloških i sociološki zahtjeva stanovništva;
- Da su izdvojene određene površine šuma u posebne namjene (HCVF);
- Da su zadovoljene potrebe drvoprerađivača za certificiranim drvetom;
- Da je obezbjeđena konkurentnost preduzeća na lokalnom i globalnom tržištu;
- Da su unaprijeđene performanse poslovanja preduzeća.

4.2.1. Mjere i zadaci za održavanje certifikata

JP „Šume TK“ DD Kladanj sa dobijanjem FSC certifikata, SGS-FM/COC-008953 je ostvarilo prava i obaveze. Da bi preduzeće očuvalo navedeni certifikat mora se u obavljanju poslovne djelatnosti, uskladiti i održati u praksi postojeća metodologija rada sa usvojenim FSC principima i standardima, Pravilnicima, Uputstvima i Procedurama. Da bi se ostvario navedeni cilj, neophodno je da sve organizacione jedinice preduzeća preispitaju metodologiju rada u obavljanju djelatnosti a naročito:

- ❖ Poštivanje državnih i lokalnih Zakona, te ažurirati postojeću obaveznu evidenciju legislative u okviru odjela pravnih poslova;
- ❖ Blagovremeno izmirivati obaveze plaćanja poreza i doprinosa, naknada, taksi i sl. koje proizilaze iz Zakona;
- ❖ Redovno izvršavati mjere i zadatke na zaštiti šuma od bespravne aktivnosti u skladu sa Zakonom (vođenje evidencija, izvršavanje obaveza čuvara šuma, podnošenje prijave za bespravnu sjeću, uzurpacije i dr.);
- ❖ Redovito rješavati sporove oko vlasništva i korištenja u skladu sa usvojenom procedurom;
- ❖ Redovito kontrolisati i evidentirati primjenu i korištenje HTZ opreme tj. propisa na zaštiti zdravlja radnika i sigurnosti na radu kod vlastitih kapaciteta i usluga;
- ❖ Redovno održavati konsultacije sa svim interesnim stranama kao korisnicima šume (lokalne zajednice, udruženja građana i dr.);
- ❖ Ažurirati i pratiti u sanaciji postojeći katastar divljih deponija, te obezbjediti odgovarajuće spremnike za prikupljanje smeća i ulja po radilištima;
- ❖ Redovno obavljati planirane obuke radnika a posebno onih koji su u proizvodnji i koji rade sa sredstvima rada;
- ❖ Da dokumenti od interesa za javnost budu dostupni na Web stranici preduzeća (planovi, izvještaji, monitoring HCVF i dr.);
- ❖ Blagovremeno vršiti i evidentirati monitoring za izdvojene attribute HCVF.
- ❖ Izrada i realizacija Izvedbenih projekata u šumarstvu mora biti usklađena sa usvojenim principima i kriterijima FSC i dokumentima koje je preduzeće u redovnoj proceduri usvojilo.

Sastavni dio ovog Plana je Akcioni Plan za održavanje certifikata u JP „Šume TK“ dd Kladanj čiju će realizaciju pratiti radna grupa koja je formirana od strane Uprave.

4.2. Priprema i praćenje proizvodnje u šumarstvu

Pri operacionalizaciji postavljenih planskih zadataka kod izrade operativnih planova proizvodnje (izvedbenih projekata) potrebno je sagledavati sve specifičnosti objekata na kojima se radi; (uslovi rada, raspoloživi kapaciteti, moguće usluge trećih lica, kvalitet proizvoda, zahtjeva tržišta itd).

Procedure, Uputstva, Planovi i Programi doneseni prethodnih godina prije provođenja projekta certificiranja gospodarenja šumom, a tiču se planiranja i izvršavanja aktivnosti na iskorištavanju i šumsko-uzgojnim radovima, potpuno će se implementirati kroz projektovanje i realizaciju projekata za izvođenje u šumarstvu.

Praćenje proizvodnje i realizacije ŠDS u 2014.godini (a time i realizaciju ŠPO) raditi u aplikaciji **ImelBis za šumsko-privredna društva** čija je postavka završena još u 2012.godini, izvršena su probna testiranja i stvorene sve tehničke pretpostavke, a za implementaciju iste zadužuje se Odjel za tehničke poslove.

Osim toga, za 2014.godinu neophodno je:

- blagovremeno raspisati obavještenje u skladu sa ZJN za vršenje usluga iz redovnog i sanitarnog plana sječa;

- **posebnu pažnju kod projektovanja i planiranja aktivnosti na terenu obratiti na „osjetljiva“ područja (vodozaštitne zone, zaštita rijetkih vrsta prirodne i kulturnoistorijske vrijednosti itd.) u skladu sa FSC standardima s ciljem očuvanja i unaprijeđenja tih vrijednosti;**

- praćenje primjene uspostavljenih aktivnosti u skladu sa standardima;
- u potpunosti implementirati u organizacionim jedinicama i ovladati GPS i GIS tehnologijom neophodnom za izradu izvedbenih projekata;

- aktivnosti na uspostavi baze podataka rijetkih vrsta sa prirodnom i kulturnoistorijskom vrijednosti.

5. PLAN PROIZVODNJE

Na tabelama 2 do 6 prikazani su sveobuhvatni podaci o svim segmentima proizvodnog dijela plana obrađeni po ustaljenoj metodologiji i usklađeni sa ŠPO.

(Pored standardnih tabela, u skladu sa ZOŠ sačinjene su i dodatne tabele 2.a. i 4.a. na kojima je dat prikaz sječa i realizacije drvnih sortimenata po opštin-skim područjima).

Za 2014.godinu Planom poslovanja definisan je obim radova po fazama rada i angažovanim kapacitetima, imajući u vidu stanje opremljenosti vlastitim sredstvima za rad i planiranim investiranjem u sredstva rada tokom godine. Efikasno korištenje starih i novih sredstava rada u 2014. godini mora biti permanentan zadatak.

Za ostvarenje planirane proizvodnje u planskoj godini vlastitim kapacitetima potrebno je slijedeće:

- blagovremeno izvršiti doznaku stabala i projektovanje, te izgradnju šumske putne infrastrukture,
- blagovremeno pokrenuti postupke javnih nabavki u skladu sa Planom nabavki za 2014.godinu,
- kod krojenja i klasiranja šumskih drvnih sortimenata, posvetiti maksimalnu pažnju u cilju ostvarenja kvalitetnijeg napada ŠDS,
- redovno pratiti i analizirati operativne troškove i svođenje istih u okvire normativa i standarda.

Znatan dio proizvodnje naročito u fazi izvoza planiran je angažovanjem kooperanata, te je kako bi mogli u potpunosti obaviti planirane poslove neophodno:

- putem javnog oglašavanja odabirati najpovoljnije kooperante, koji su osposobljeni i opremljeni za izvršenje ugovorenih obaveza;
- oglašavanje javnim pozivom radova predviđenih za cijelu godinu steći će se uslovi za kontinuiranim angažmanom kooperanta, a za preduzeće kontinuiranom proizvodnjom;
- zadržati dostignuti nivo ažurnosti kod izmirenja finansijskih obaveza prema kooperantima u ugovorenim rokovima, što je osnovni preduslov izvršenja planiranih poslova od strane trećih lica.

U fazi otpreme drvnih sortimenata provoditi aktivnosti oko uspostave najoptimalnijeg stepena korištenja drvne mase stalnim nadzorom i dodatnom edukacijom zaposlenih na poslovima krojenja ŠDS, obzirom da su stvorene sve pretpostavke organizacione prirode.

5.1. Plan sječa

Planom sječa za 2014.godinu predviđeno je da se ukupno posiječe i izradi 212.284 m³ neto drvne mase, od čega četinara 62.154 m³ ili 29,28 % i liščara 150.130 m³ ili 70,72 %.

Kod četinara 49.612 m³ je učešće jele/smrče ili 80 %, a kod liščara 126.921 m³ neto mase je učešće bukve ili 85 %.

Po šumskim gazdinstvima planirani obim sječa u neto drvojoj masi iznosi:

- ŠG "Konjuh" Kladanj	101.931 m ³ ili 48,02 %,
- ŠG "Sprečko" Živinice	65.766 m ³ ili 30,98 %,
- ŠG "Majevičko" Srebrenik	29.790 m ³ ili 14,03 %,
- ŠG "Vlaseničko" Turalići	14.797 m ³ ili 6,97 %,
<u>Ukupno</u>	<u>212.284 m³ ili 100,00 %.</u>

Na tabelama 4.,4.1.,4.2.,4.3. i 4.4. prikazana je planirana kvalitetna struktura drvnih sortimenata zasnovana na elementima iz šumsko-privrednih osnova, kao plan realizacije drvnih sortimenata sa cijenama i ukupnim vrijednostima, dok je na tabelama 4.a., 4.a.1., 4.a.2., 4.a.3. i 4.a.4. prikazan plan realizacije drvnih sortimenata po opštinama sa iskazanom visinom naknade za korištenje šuma u državnom vlasništvu prema pojedinim korisnicima naknade u skladu sa ZOŠ.

5.2. Plan angažovanih kapaciteta

Na osnovu raspoloživih sredstava rada, broja zaposlenih i postojećih tehničkih normativa, u 2013.godini planirani obim proizvodnje (bez maloprodaje ogrevnog drveta u dubjećem stanju) izvršit će se angažovanjem;

a) Vlastitih kapaciteta po fazama rada:

- sječa 106.053 m³ ili 60,18 %,
- izvoz 82.925 m³ ili 47,05 %;

b) Angažovanjem kooperanata:

- sječa 70.183 m³ ili 39,82 %,
- izvoz 93.311 m³ ili 52,95 %.

Navedeni podaci odnose se zbirno za preduzeće, a detaljnije su obrađeni i po ŠG u tabelarnim priložima (tabele 5 i 6).

5.3. Plan prodaje drvnih sortimenata

Na osnovu planiranih veličina i kvalitetnog napada ŠDS (kvalitetna struktura) na tabelama 4. do 4.4. prikazani su planirani prihodi od prodaje drvnih sortimenata zbirno i po ŠG i to :

- prihod od drvne mase od ostalih sječa (maloprodaja, sanitarni užitak).....2.646.190 KM ili 16,56 %
- prihod od drvne mase iz redovnih sječa:..... 13.326.938 KM ili 83,44 %.
- Ukupni prihod od prodaje ŠDS..... 15.973.128 KM ili 100 %.**

Plasman tehničkog drveta četinara i lišćara u 2014.godini nebi trebao biti upitan ako ne nastanu neki novi tržišni poremećaji u zemlji i okruženju. Potražnja bi prema trenutnim prilikama trebala biti veća od ponude obzirom na instalisane drvoprerađivačke kapacitete na području TK koji su znatno viši od količine tehničkog drveta koje Preduzeće može ponuditi tržištu iz raspoloživog sječivog etata. Sličan je nesrazmjer na području cijele Federacije.

Na području BiH ne rade kapaciteti hemijske prerade drveta (fabrike celuloze, ploča, destilacija) koje su apsorbivale značajnu količinu celuloznog i destilacionog drveta, te se danas sva količina ovih proizvoda lišćara plasira kao ogrevno drvo po prodajnoj cijeni ogreva koja je niža od cijene celuloznog drveta. Celulozno drvo četinara je dobilo plasman pokretanjem „Natrona“ Maglaj, ali su finansijski efekti od istog veoma skromni.

Prodajna funkcija u preduzeću je u prethodnim godinama uspostavila transparentan sistem prodaje drvnih sortimenata koristeći tri metode i to:

- prodaja putem ugovora za sukcesivnu isporuku,
- prodaja licitacijom / javnim nadmetanjem,
- prodaja za potrebe mjesnog stanovništva (maloprodaja).

Ugovori za sukcesivnu isporuku šumskih drvnih sortimenata sklapaće se prioritarno sa kupcima koji ispunjavaju slijedeće uslove:

- ✓ da su upisana u Sudski registar pravnih lica;
- ✓ da posjeduju dokaz o ispunjavanju uslova za obavljanje djelatnosti rezanja drveta, cijepanja drveta, polufinalne, finalne i hemijske prerade drveta;
- ✓ da posjeduju transakcijski račun kod banke;
- ✓ da posjeduju identifikacioni porezni i PDV broj.

Za prodaju putem licitacije, pored pobrojanih uslova, kupac može biti i lice registrovano za promet (trgovinu) šumskih drvnih sortimenata, a dodatni uslovi su još

- da nisu u sporu sa Preduzećem u vezi isporuke drveta;
- da su solventni;
- da mogu izvršiti avansnu uplatu ili obezbijediti bankarsku garanciju;
- da nisu dužnici Preduzeću za ranije isporuke.

Pod prodajom za potrebe mjesnog stanovništva (maloprodaja) porazumijeva se prodaja šumskih drvnih sortimenata za snabdijevanje stanovništva drvetom za vlastite potrebe. Cilj je udovoljiti svim potrebama lokalnog stanovništva koji ispunjavaju propisane uslove i ukoliko te potrebe ne prelaze ukupne planirane količine.

Prodaja ŠDS vršit će se kombinovanim metodama u skladu sa Pravilnikom o prodaji.

U 2014.godini prodajna funkcija će biti usklađivana sa politikama nadležnih ministarstava kao i stanjem na tržištu s ciljem da se svim zainteresovanim kupcima pod jednakim uslovima omogući kupovina ŠDS uvažavajući tržišne zakonitosti.

6. PLAN INVESTICIONIH ULAGANJA

Plan investicionih ulaganja za 2014.godinu uglavnom je baziran na Planu investicionih ulaganja za trogodišnji period 2012.-2014.godina, a koji u suštini predstavlja popis potreba i težnji, ali bez jasno definisanih izvora finansiranja.

Rekapitulacija ukupnih planiranih investicionih ulaganja u stalna sredstva po strukturi prikazana je na tabeli 7. Sve iskazane veličine su utvrđene na osnovu procijenjenih vrijednosti, a realizacija bilo kog investicionog zahvata biće podvrgnuta propisanoj proceduri prilikom odlučivanja o prioritetu, izvorima finansiranja i dinamici ulaganja.

Investiciona ulaganja predviđena Planom prema svrsi ulaganja čine:

- ulaganje u šumsku infrastrukturu (šumski kamionski putevi, mostovi, propusti i sl.) u iznosu 858.000 KM;
- ulaganje u proizvodnu mehanizaciju u šumarstvu (motorne pile, motorni čistači kultura, šumski zglobni traktori, mehanizacija za gradnju i održavanje šumskih komunikacija) 845.000 KM;
- ulaganje u nabavku sedam teglećih konja sa pratećom opremom za primicanje drveta 45.000 KM;
- ulaganje u transportna sredstva za prevoz roba i ljudi 321.000 KM;
- ulaganje u građevinske objekte i zemljište 223.500 KM;
- ulaganja u paket sistema radio veze 79.300 KM na zaštiti šuma od požara;
- ostala ulaganja uključujući informatičku i kancelarijsku opremu 127.100 KM.

Za realizaciju planiranih investicionih ulaganja, kao mogući izvori finansiranja su vlastita sredstva iz obračunate amortizacije stalnih sredstava i sredstava iz akumulirane dobiti u poslovanju, donacija i sufinansiranja iz sredstava OKFŠ.

7. LJUDSKI RESURSI I STANDARD ZAPOSLENIH

7.1. Plan zaposlenosti

Za realizaciju postavljenih planskih zadataka, pored predmeta i sredstava rada, ključni preduslov je ljudski potencijal. Plan zaposlenosti za 2014.godinu baziran je na postojećem stanju zaposlenih na dan 31.10.2013.godine od 569 ljudi različitih profila naobrazbe i starosne dobi kako je prikazano na tabeli 9.

Povećanje broja zaposlenih, odnosno novo zapošljavanje planirano je kao rezultat zamjene za zaposlenike kojima prestane radni odnos zbog odlaska u penziju po osnovu starosti, invalidnosti ili sa stimulativnim otpremninama za prijevremeno penzionisanje s ciljem podmlađivanja kadra, kao i vanrednih okolnosti nastalih zbog sanacije slučajnog užitka.

Kvalifikaciona i starosna struktura zaposlenih nije na optimalnom nivou kako je predviđeno internim aktom o sistematizaciji, a dodatne poteškoće predstavlja raspoređivanje i upošljavanje zaposlenika sa umanjenom radnom sposobnošću i ratnih vojnih invalida kojih prema posljednjem podatku ima preko 70. Kao potreba nameće se izrada posebnog programa za stimulatивно penzionisanje starijih i produktivno upošljavanje mlađih invalidnih lica u sklopu programa edukacije, obuke ili specijalizacije u okvirima sporednih šumskih djelatnosti.

Razvoj i usavršavanje informacionih tehnologija na globalnom nivou veoma brzo nailaze na primjenu u praksi i iziskuje potrebu za kontinuiranom edukacijom zaposlenih svih profila s ciljem upoznavanja sa istim i načinom korištenja u praksi.

Edukacijom u eksternim i internim okvirima obuhvatiti:

- pripremu proizvodnje u šumarstvu (doznaka, projektovanje, obrada podataka, primjena GPS i GIS-a);
- uređivanje šuma;
- uzgoj i zaštitu šuma;
- krojenje drvnih sortimenata;
- rukovanje motornom pilom;
- rukovanje šumskom mehanizacijom;
- poslove finansija i računovodstva;
- marketing funkcija;
- odnosi s javnošću;
- poslovi planiranja;
- pravno administrativni poslovi;
- poslovi menadžmenta preduzeća;
- zaštita na radu i PPZ.

7.2. Plaće i standard zaposlenih

Na bazi postojećeg stanja i planiranog zapošljavanja u 2014.godini, za redovne bruto plaće i naknade plaća prema postojećim zakonskim propisima i aktima preduzeća biće potrebno 8.825.000 KM za planiranu prosječnu neto plaću po radniku na bazi sati rada u iznosu od oko 800 KM (Federalni prosjek za 2012.godinu je iznosio 830 KM, a za period juli-septembar 2013. godine iznosi 836 KM).

Troškovi ostalih primanja, naknada i materijalnih prava zaposlenih obuhvataju izdatke predviđene Zakonom o radu, Kolektivnim ugovorom i Pravilnikom o radu i iznose 2.191.000 KM, a odnose se na:

- naknada za ishranu u toku rada (topli obrok) planiran je u visini postojeće naknade po danu	1.571.000 KM
- naknade za prevoz na rad i sa rada	198.000 KM
- regres za godišnji odmor (u visini 70% Federalnog prosjeka prema GKU i Pravilniku o radu)	343.000 KM
- otpremnine i novčane pomoći u slučaju smrti, invalidnosti ili bolesti	79.000 KM.

8. FINANSIJSKI REZULTAT

8.1. Plan prihoda

Planirani ukupan prihod za 2014.godinu iznosi 18.394.400 KM, a čine ga:

1. Poslovni prihodi 18.372.400 KM, a sastoje se od
  - prihoda od prodaje robe na domaćem tržištu (grupa konta 60) 400 KM (prihod od čajne kuhinje);
  - prihoda od prodaje učinaka na domaćem tržištu, (prodaja proizvoda i usluga, grupa 61) u iznosu od 16.020.000 KM;
  - ostali poslovni prihodi (grupa 65) 2.352.000 KM (prihodi od premija, poticaja i subvencija - sufinansiranje troškova zaštite državnih i privatnih šuma od Kantonalne

uprave za šumarstvo 2.287.000 KM, prihodi od zakupnina za poslovni prostor 19.000 KM, prihodi od donacija - obračunati tekući dio donacija u stalnoj imovini u visini obračunate amortizacije 7.000 KM, prihodi od naknada za šumske štete i kazni 34.000 KM i prihodi od tenderske dokumentacije 5.000 KM).

2. Finansijski prihodi (grupa 66) prihodi od kamata po osnovu kupoprodajnih odnosa po sudskim presudama 22.000 KM).

Osnov za utvrđivanje prihoda od prodaje proizvoda je sortimentni omjer korištenja neto drvne mase i postojećeg nivoa cijena šumskih drvnih sortimenata iz jedinstvenog minimalnog cjenovnika proizvoda šumarstva, a za ostale planirane prihode postojeći ugovori i sporazumi, predračun amortizacije za doniranu opremu iz prethodnih godina i procjena kretanja određenih prihoda u prethodnim godinama.

8.2. Plan rashoda

Ukupni rashodi poslovanja za 2014.godinu planirani su u iznosu 18.114.300 KM, a utvrđeni su na bazi predhodno sačinjenog Plana nabavki roba i usluga za 2014.godinu, postojećih normativnih akata, iskustvenih procjena i kretanja određenih rashoda tokom 2013.godine.

1. Poslovni rashodi iznose 18.046.000 KM, a sastoje se od:

-materijalni troškovi iskazani na grupi konta 51 (sirovine i materijal, energija i gorivo, rezervni dijelovi, inventar, autogume i HTZ u iznosu 1.754.800 KM i zavisni su od kretanja ostvarenja proizvodnog plana i cijena na tržištu;

-troškovi plaća i naknada plaća, ostalih ličnih primanja, naknada i materijalnih prava zaposlenih, naknada odborima i komisijama i naknada ostalim fizičkim licima (grupa 52) iznose 10.789.500 KM;

-troškovi proizvodnih usluga (grupa 53) iznose 3.745.900 KM;

-amortizacija stalnih sredstava prema predračunu za 2014.godinu bez planiranih nabavki u toku godine iznosi 543.500 KM;

-nematerijalni troškovi (grupa 55) u iznosu 1.212.300 KM uključujući i naknadu za korištenje državnih šuma (u okviru konta 555-porezi, takse, naknade i druge dažbine) propisanu ZOŠ u iznosu 7% od osnovice koju čini vrijednost drveta na panju na osnovu planiranog prihoda od prodaje po opštinama (tabele 4.a., 4.a.1., 4.a.2., 4.a.3. i 4.a.4.) od čega 2% pripada budžetu kantona, a 5% budžetima opština na kojima se promet ostvaruje.

2. Finansijske rashode (grupa 56) čine planirani rashodi kamata po investicionom kreditu za opremu 39.300 KM i kamate na kratkoročne revolving kredite za obrtne svrhe 9.000 KM.

3. Ostale rashode (grupa 57) čine planirani za sada nepoznati ali mogući rashodi iz ranijih godina 20.000 KM.

U strukturi ukupnih rashoda sadržani su ukupni rashodi zaštite i čuvanja državnih i privatnih šuma na području kantona koji se obavljaju u okviru Preduzeća. Prema sporazumu iz ranijih godina Uprava za šumarstvo finansira ove poslove u visini ostvarenih troškova. Planirani troškovi zaštite i čuvanja državnih šuma za 2014.godinu iznose 1.770.000 KM, a privatnih šuma 517.000 KM.

8.3. Planirana dobit i raspodjela dobiti

Poslovanje u oblasti šumarstva teško je uporedivo sa drugim oblastima privredivanja, obzirom da u djelatnosti šumarstva ne postoji primarni cilj ostvarivanja što većeg profita. Ranijim i postojećim ZOŠ utvrđeno je da su "šume i šumska zemljišta temeljni prirodni resurs čije vrijednosti se manifestiraju kroz ekološke, socijalne i

ekonomske funkcije šuma". Šume su obnovljiv resurs čiji je proces obnove dugotrajan i zahtijeva velika ulaganja, što oblast šumarstva stavlja u red niskoakumulativnih grana.

Dobit u poslovanju je pozitivna razlika između zbira prihoda i zbira rashoda u okviru računovodstvenog razdoblja.

Dobit ili gubitak od poslovnih aktivnosti je razlika između poslovnih prihoda i poslovnih rashoda.

Dobit ili gubitak od finansijske aktivnosti je razlika između finansijskih prihoda i finansijskih rashoda u računovodstvenom periodu.

Dobit ili gubitak redovne aktivnosti predstavlja dobit ili gubitak od poslovnih aktivnosti korigovan dobiti ili gubitkom od finansijskih aktivnosti.

Dobit ili gubitak po osnovu ostalih prihoda (dobici) i rashoda (gubici) je razlika između ostalih prihoda ili dobitaka i ostalih rashoda ili gubitaka.

Dobit ili gubitak od usklađivanja vrijednosti sredstava predstavlja razliku između prihoda od usklađivanja vrijednosti nematerijalnih i materijalnih sredstava i druge imovine i rashoda zbog umanjavanja vrijednosti imovine.

Dobit ili gubitak neprekinutog poslovanja (pravna lica koja nastavljaju kontinuitet poslovanja) prije poreza predstavlja dobit ili gubitak od poslovnih aktivnosti korigovan za dobit ili gubitak od finansijskih aktivnosti, dobit ili gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda i dobit ili gubitak po osnovu usklađivanja vrijednosti sredstava.

Neto dobit ili gubitak perioda čini dobit nakon oporezivanja. Neto dobit se raspoređuje u skladu sa Zakonom, Statutom i Pravilnikom o finansijskom poslovanja.

Raspoređivanje dobiti se vrši na konkretne oblike vlasničkog kapitala, a može biti iskazana i kao akumulirana dobit.

Razlika između planiranih prihoda i rashoda za 2014.godinu iznosi 280.100 KM i predstavlja planiranu dobit u poslovanju.

Planirana bruto dobit iznosi 1,75% od planiranog prihoda od prodaje šumskih drvnih sortimenata, dobit po 1 ha površine visokih šuma iznosi 6,13 KM ili 491 KM po zaposlenom.

Od planirane dobiti od 280.100 KM po podmirenju poreza na dobit u iznosu 28.010 KM (10%), 50.418 KM ili 20 % biće raspoređeno u rezervni fond kao obaveza po Zakonu o privrednim društvima FBiH i Statutom Preduzeća, a razlika od 201.672 KM ostaje kao neraspoređena dobit za reinvestiranje.

Na tabeli broj 11. prikazan je sintetički plan prihoda, rashoda i finansijskog rezultata po poslovnim jedinicama i zbirno za Preduzeće.

Kladanj, novembra 2013.g.

VD Direktor
Čorbić Nijaz, dipl.inž.šum.